

Берегельський А.В., мол. наук. співроб. відділу обслуговування інформаційними ресурсами НІОБ

Використання інфографічних елементів у бібліотечній звітності

Сьогодні бібліотеки України досі страждають від застарілих стереотипів, що нав'язують образ «звичайних книгосховищ», куди час від часу ходять студенти чи аспіранти, аби стряхнути пилюку з пожовклих сторінок архівних видань. Для того, щоб оновити уявлення про сучасну бібліотеку, потрібно поширювати в суспільстві інформацію про діяльність подібних закладів та рекламувати їх інформаційно-аналітичну продукцію.

Активно функціонуючи, працівники бібліотек створюють багато інформаційних матеріалів, що включають статистичну та фактичну інформацію. В ході підготовки звітів збираються масиви даних про організаційну та видавничу діяльність закладу за певний період у вигляді тексту, таблиць чи графіків. Ці матеріали можуть бути цікавими користувачам бібліотек, партнерам та колегам, але через великі обсяги та незручний формат подачі інформації, презентативна та маркетингова роль їх незначна. Виходом може стати інфографіка – популярний сьогодні інструмент представлення даних у зручному та легкому для сприйняття візуалізованому вигляді.

Як зразок можна навести звіт університетської Бібліотеки Гарварду (<http://library.harvard.edu/annual-report-fy-2013>), точніше, всіх 79 бібліотек, в яких працюють 922 професійних бібліотекарі. Всі ці параметри були вказані на фоні якісних асоціативних ілюстрацій, що спрощують сприйняття даних (див. рис. 1). Крім того, у звіті вказано скільки часу бібліотеки були відкриті для користувачів протягом року, кількість примірників, що видавалася на дім та число звернень до веб-сайту бібліотеки.

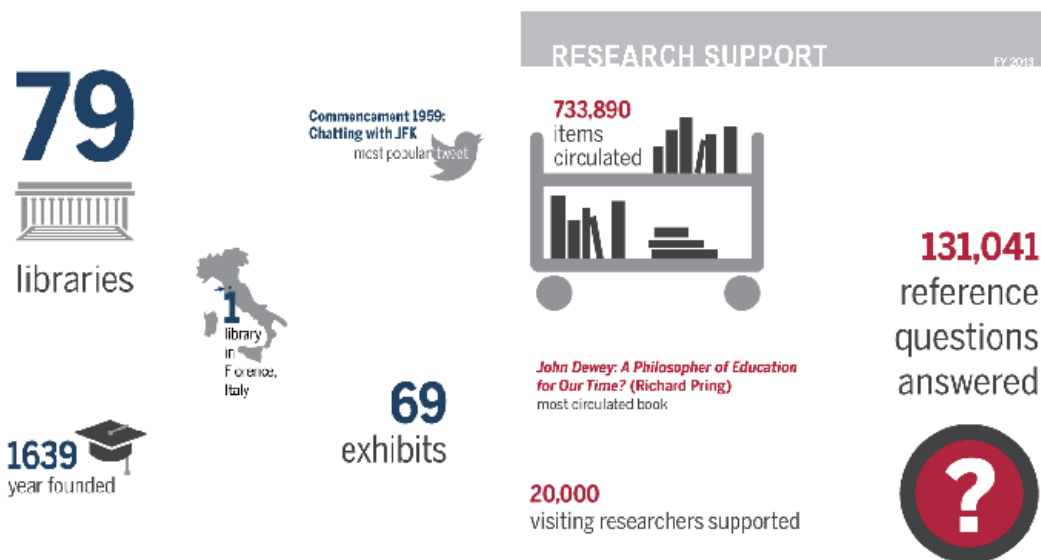

Рис. 1. Дані інфографічного звіту Бібліотеки Гарварду

Тим часом, в Україні це, поки що, не стало особливо поширеним серед бібліотечних установ. Проте останнім часом все частіше можна натрапити на деякі зразки річних чи проектних звітів регіональних бібліотек у форматі інфографіки, рекламні відеоролики закладів, що демонструють дані про них у графічному вигляді (<https://infogr.am/---10--2361457731>).

Вартим окремого аналізу видаються звіти про роботу Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія» (НаУКМА). Так, звіт Наукової бібліотеки за 2014 рік налічує близько 115 сторінок, окрім тексту і таблиць містить багато інформативної ілюстрації. Графічно були представлені такі аспекти, як бюджет та питання формування і організації бібліотечних фондів. Проте, найбільший інтерес викликали діаграми, що, перш за все, відносяться до статистики відвідувань веб-сайту наукової бібліотеки НаУКМА (див. рис. 2).

Дані та скріншоти діаграм були отримані з допомогою онлайн-ресурсу Google Analytics від Google, основна мета якого – надання статистичних даних для аналізу сайтів веб-майстрами, що спеціалізуються на оптимізації інтернет ресурсів для пошукових систем і для потенційних відвідувачів, у першу чергу. Вочевидь, тут можна говорити про співпрацю не тільки працівників бібліотеки і студентів, але й адміністраторів сайту.

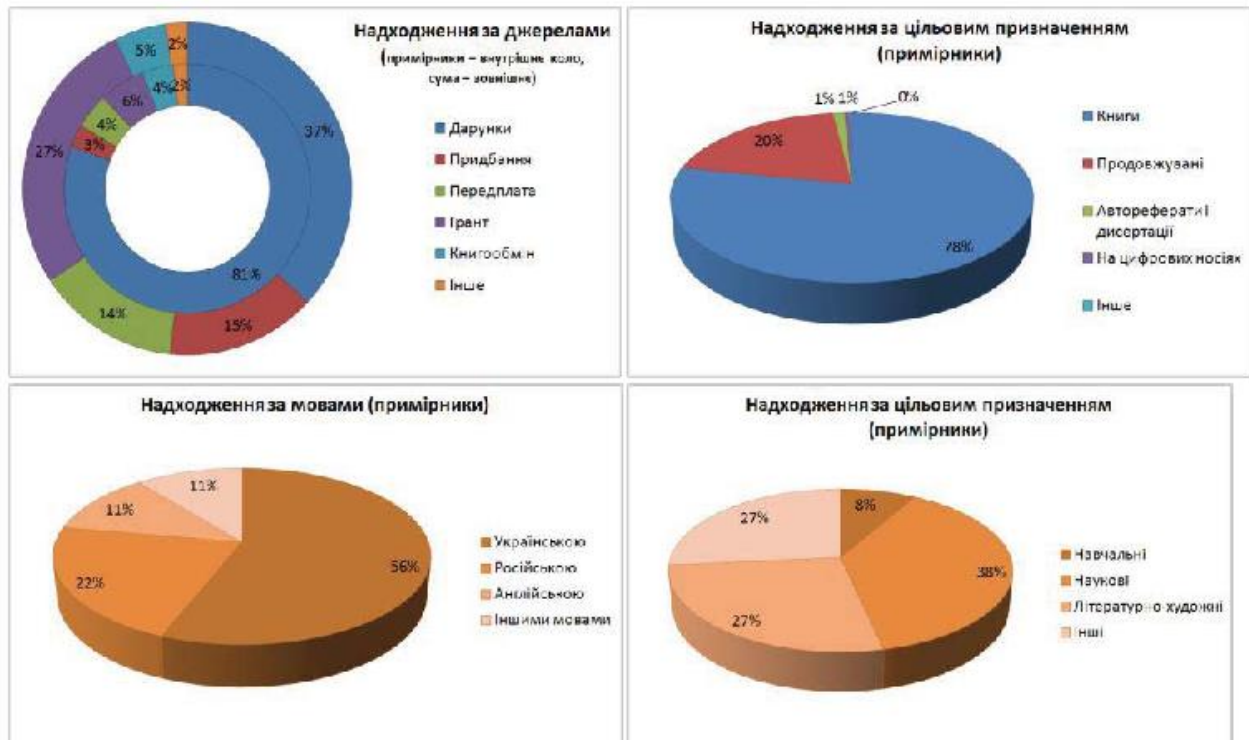

Рис. 2. Дані інфографічного звіту НаУКМА

Така статистика може бути досить цінною, оскільки дозволяє дослідити та представити такі дані, які не можна отримати ніяким іншим способом. Так, наприклад, ми можемо бачити інформацію щодо місця знаходження основних віртуальних відвідувачів ресурсу, і ці дані не обмежуються лише назвою країни. Ресурс надає можливість розглянути статистику за окремо обраний період: дані щодо числа відвідувачів і яка їх частина є новими, середньої кількості переглянутих ними сторінок та часу перебування на сайті. Як бачимо, такі проекти дають можливість наглядно представити у доступному та зручному вигляді звітні дані та виявити усі переваги і недоліки у роботі бібліотеки чи бібліотечного сайту.

Інформаційно-аналітичні підрозділи НБУВ, у свою чергу, використовують прийоми візуалізації для висвітлення інформаційно-аналітичної та видавничої діяльності (див. рис. 3). Пропонована інфографіка ілюструє тематику аналітичних матеріалів, підготованих протягом 2014 р. Службою інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади та Національною юридичною бібліотекою НБУВ.

Рис. 3. Дані інфографічного звіту інформаційно-аналітичних підрозділів НБУВ

Зрештою, в Україні такі звіти, та й інші бібліотечні продукти в якості інфографіки вже починають представлятися на спеціальних конкурсах та виставках, де бібліотеки мають нагоду заявити не лише про свої нові досягнення, популяризувавши власний заклад, але й отримати додаткове фінансування на друк та поширення найкращих робіт.

Як приклад можна навести онлайн-конкурс «Марафон непересічних бібліотечних ідей-2013», що проводився в рамках програми «Бібліоміст» з метою виявлення найбільш сучасних та інноваційних послуг в українських публічних бібліотеках, а також поширення інформації про такі послуги за допомогою найпопулярніших у країні соціальних медіа.

Серед номінацій була й категорія «Майстер бібліотечної інфографіки», де переможець (бібліотекар або команда бібліотекарів, які розробили авторську інфографіку на бібліотечну або навколо-бібліотечну тематику) визначається за графічною якістю та змістовним наповненням розробленого інфографічного плакату. Варто також згадати і яскравий інфографічний дайджест «Інфографіка

очима українських бібліотекарів», який був створений за матеріалами конкурсу «З ІТ на Ти»-2. Більше про інфографіку та її використання в бібліотеках можна дізнатися в рамках програми «Сучасний бібліотекар», конкурс якої проходив уже двічі – у 2013 та 2014 рр.

Отже, бібліотеки в Україні поступово починають освоювати сучасні принципи роботи із інфографічними елементами: створюються власні інформаційно-аналітичні продукти, в тому числі інфографіка, яка використовується не лише в окремих проектах, але і в бібліотечних звітах. Це дає змогу адекватно оцінити не лише об'єми виконаної роботи, але й врахувати усі недоліки роботи закладу та його віртуального представника у всесвітній мережі. Також, подібна інфографіка може бути представлена на різноманітних конкурсах та виставках з метою популяризації як окремого закладу, так і сучасних бібліотек в цілому, що дозволить змінити загальне уявлення суспільства стосовно їх роботи.